„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 8 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру).
за годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ у Нови Сад.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 164. У Новоме Саду у среду 28. октобра (9. новембра) 1881. ГОДИНА XVI.

ТЕЛЕГРАМИ „ЗАСТАВИ“.

Петриња, 24. октобра. (Предан у 11 сах. 50 мин. пре по дне, стигао у 1 сах. 50 мин. после по дне.) Имадемо ваљане кандидате, ако успети могнемо.

Вел. Бечкерек, 25. октобра. (Предан у 11 сах. 40 мин. пре по дне, стигао у 1 сах. после по дне.) У данашњој многобројно посећеној конференцији једногласно Александар Стојић за саборског заступника кандидован. Избор сигуран.

Будим-Пешта, 25. октобра. (Предан у 12 сах. 40 мин., стигао у 2 сах. 20 мин.) Изборници пештанске општине: Ђорђе Крестић, Миша Радановић. Кандидати посланички: Јевђен Думча, Сима Костић, парох. Избор посланика 29. октобра.

Будим-Пешта, 25. октобра. (Предан у 4 сах. и 5 мин., стигао у 5 сах. после по дне.) У данашњој општинској седници изабрани су једногласно за изборнике: Ђорђе Крестић, Михајило Радановић. — На предлог Кронића скупљено за сирочад Ковиљ-сентиванску 20 фор. Купљење се продужује.

Вршац, 25. октобра. (Предан у 5 сах. и 45 мин., стигао у 7 сах. после по дне.) На данашњем збору слободоумне народне странке огромном већином гласова решено, да се вршчани упусте у избор посланика за народни сабор. Народни кандидат: др. Ђока Милосављевић.

Земун, 25. октобра. (Предан у 6 сах. 15 мин., стигао у 6 сах. 40 мин. после по дне.) Избор посланика није обављен због незаконитости, коју је наметнути одбор развио. Избрисали из сопствене листе бирача преко ноћ најодличније грађане, увидевши свој пад. Огорченост велика. Противкандидат суботићев незнатна особа, неки Јанаћ, председник поп-николиног одбора. У народној странци чврста слога, одушевљење огромно. Први грађани, на челу градоначеоник Марковић, констатоваше незаконитост, те захтеваху на послетку, да се по пређе изложеном списку гласа. Захтевање одби потпредседник, Буковчанин, без сваког мотивовања. Није знао најпростије одговоре на питања давати. Борба за законитост два сахата. Разлозима злогласни одбор поражен. Поп Никола бранио незаконитост, али сложни одбор народне странке довео поп-Николу до очајања, и он срамно побеже са биралишта, не могав доказати своју хвалу, да је комисар. Глас народа поразио противнике, нарочито главне кортеше германове, поп-Николу и дописника „Турског Народа“, учитеља Рајковића, који је истеран на поље. Избор одгођен на четрнаест дана. Наша победа сигурна. Живела српска народна странка! Живео др. Суботић! Живело свесно грађанство земунско! Проклетство издајицама народа!

Земун, 26. октобра. (Предан у 8. сах. 10 мин., стигао 8 сах. 30 мин. пре по дне.) У след јучерашњег, беспримерно безаконог поступка овдашњег наименованог поп-николиног одбора црквеног, као изборног руководатеља за избор посланика за карловачки сабор, — полази сутра импозантна депутација од шеснаест одличних грађана земунских, да поднесе опширан писмен и усмен протест сл. архидијецез. административном одбору. Узрујаност у грађанству голема. Одушевљење не описано. Сам сл. градски мађистрат потврдиће и поткрепиће актом својим јучерашње безакоње. Живела свест! Живели дични земунци! Живео др. Суботић, кандидат!

Вел. Бечкерек, 27. октобра. (Предан у 10 сах. 25 мин., стигао у 11 сах. 30 мин. пре подне.) Кандидат модошког среза за идући сабор досадашњи посланик тога среза, адвокат Аксентије Поповић. Од свештенства, итебејски Ђока Михајловић.

ИЗБОР ПОСЛАНИКА У НОВОМЕ САДУ.

Свети Димитрија ове године уђи ће за јамачно у анале наше вароши и биће забележен у историју наше културне борбе. Наш народ, који живи овде у негдашњем варадинском шанцу, на кога упиру очи толики и толики из околине, показа, да је достојан својих заслужних синова, јер уме да их поња и разуме, јер уме да их поштује. Свест је то народна отворено на површину избила, када јуче у пркос свеколикој сили и насиљу изабра Нови Сад онако мушки и достојанствено Др. Светозара Милетића за свога заступника на овај велеважни српски народно-црквени сабор у Карловцима. А је-ли могао Нови Сад, та језгра овостраног Српства друкчије, кад сва Бачка и Шајкашка равна са својим Бечејем, Жабљем, Стапаром, Сомбором белим, Паланком, Суботицом и осталим дичним местима, кад сва дијецеза Германова непосла ни једног ама баш ни једног „његовог?“

Мушки и достојанствено обављена је изборна скупштина српске православне црквене општине у Новоме Саду под председништвом уваженог јој Др. Илије Вучетића. Од увек смо свикли у скупштинама наше општине на ред и достојанство, ал у овој је требало и мужаства и карактерности. Јер подигла се била сва господа варошка — ил' рада да се горе додвори ил' по мигу с више — да заведе народ, који их све плаћа и издржава, подигоше се да обрукају нашег, досада увек са свести дичног, Новосађана пред осталом Србадијом, подигоше се до- и недопуштеним јер насилнички средствима се послужише, да убију у срцима ону лепу црту признања и захвалности, ту лепу особину човекову.

Ту није кортешовао само пандур, сережанин, ноћни стражар, латов, ексекутор, писар, полицај, већ скоро и сав магистрат, чуј народе, магистрат, кога ти плаћаш и издржаваш, затворио опћинску кућу и потегао, да те заведе, подигао се противу тебе. Али добар је Бог, твоју здраву свест, твоју челик-карактерност, твоје поштење не мога уздрмати ни сила, ни претња, ни Бог те пита која сатанска средства, већ ти, тврд ко стена о пошти и самог себе, кад смеде и умеде пошту одати кандидату народне странке.

Равно у 9 сах. одпоче избор. Кандидата је било два. Др. Светозар Милетић и Ђорђе Камбер. И пошто од обе странке буду по два повереника изабрана пређе се гласању. Од 709 бирача гласало је 386, од којих је пало на др. Св. Милетића 321 глас, а на противног кандидата 65. Гласање се обавило мирно и у најбољем реду. Бирачима се са чела нека необична збиља читати могла, доказ да дубоко им уверење савлађује све демонске покушаје, обећања, претње, завађања. У 11½ сах: пре подне би избор завршен, оба протокола потписана и депутација изаслана да позове свога избраника у скупштину, да му се преда мандат посланички.

Диван се призор сада оку посматрачевом указа. Председник поздрављa узвишеним гласом у борбу за народ оседелог борца, и живој жељи многобројних бирача даје јасна израза, кад вели „да вас Бог још дуго поживи на дику и радост народа нашег“. Срдачан поздрав председникових, она радост на лицу искупљеног народа јасно исказана, морала би ганути и тврђе срце а камо-ли оно, које удиљ за цео народ бије. До суза тронут најлепшим говором захвали се избраник; он рече да му је вазда мило било таково одликовање по млогим и разним крајевима нашега народа кога се са највећом захвалности сећа, но неће му се замерити, ако исповеди, да му се тако одликовање особито срца кошњава у месту ако не рођења, оно духовног преображења свог у млађаном добу и то баш у овој кући у месту, које му је постало становиштем јавнога рада; у месту оличења борбе обе странке на народном црквеном пољу, на ком смо овде избором победили, што даје наду, да ће народна странка и на сабору победу одржати. О свом раду није млого говорио, а и нашто кад је цео рад Милетићев добро познат по целом народу српском, рекао је само, да он и даље остаје овај стари, да ће увек и одсада народна права мушки заступати, да ће народ свој вазда бранити, а све уставним и законитим путем, и програм свој изказао је цигло у две речи, кад је рекао: мој програм је мој живот. Да је коме било бити па видити оно одушевљење, ону радост народну, заборавио би на све свакидашње бриге своје на дому и вани, узнео би се у регију мисли и одушевљења и поживео би некоји часак вишим животом. Заиста беше то свечан моменат! Кад уз бурно и непрестано „живио“ одушевљеног народа остави дворану избраник, продужи скупштина свој рад, избрав још 41 изборника, који ће свога заступника из реда свештеничког бирати и кад сви петровоселског пароха г. Панту Поповића уз Паланчане једногласно изабраше, би избор свршен и бирачи у најлепшем реду, као што су и дошли, као што су и бирали, тако се и разиђоше, задовољни у души и у срцу свом, што тим избором своме дубоком уверењу, своме благодар ом чувству задоста учинише.

У сваком погледу је значајан овај избор. Подрмана наша црквено-школска автономија, јогунаста и ако привремена црквена поглавица, мађијско држање угарске владе: све се то слегло да загорча Србину ове дане, да га испуни бригом за будућност. А гле, догађаји се развијају и противници народне ствари једно, а оно се збива и збиваће се друго. Ни једног јединог „свог“ не доби епископ Герман у васцелој својој дијецези! Где сте Мутибарићи, сви ви плебаноши и ешпереши, где су Серафимове делије из Турског Бечеја, чусте ли, шта народ својим изборима каза? Хоћете ли и на даље обманьивати високу владу лажним својим тврђењем, да је народ уз вас? Где сте и ви други из Новог Сада оци ерођеног чеда? Где ли вам је ваша средња странка? Видесте ли, ко вам страну прави, видесте ли ко за Камбера гласаше? Видесте ли све оне пандуре, ноћне стражаре, латове и сережане, а уз ове неке кафедије и крчмаре, који под надзором полиције свој занат терају. Ни оно силно, скоро званично кортешовање вам не поможе, ни насилно обијање општинског дома не застраши бирача, да по своме уверењу свој глас даде. Баш ваша прека средства, ваш притисак изазвао је народ, да своју рекне, и народ је проговорио. Узмучили сте се, да пореметите лепу слогу у нашем грађанству, али труд беше узалуд. Народ не само у Новоме Саду већ и у целој Бачкој јасно је изјавио, шта он хоће, шта ли одобрава. У закутак злоковарне мисли, крај нека је свакој махинацији! Нека се чује на далеко глас народног мишљења из ових крајева, на које у последње време с некојих смутљивих мутивода као да зао глас паде, нека се разнесе по свом роду српском, који је сада упр'о очи на сабор, нека га на изборном пољу осоколи и охрабри, да избере слободно и по свом уверењу оне људе, који ће бити прави тумачи народне воље у Карловцима на сабору а из Карловаца дао Бог да одјекне весео глас сретног народног избора црквене поглавице у народ наш, у који ће онда сићи и благослов мира и мирног народног развитка.

ИЗБОРИ ЗА СРПСКИ НАРОДНО-ЦРКВЕНИ САБОР.

Телеграми „Застави.“

Суботица, 25. октобра. (Предан у 12 сах. 30 мин., стигао у 2 сах. после по дне.) Бивши посланик Милан Милосављевић, данас једногласно изабран.

Сомбор, 26. октобра. (Предан у 8 сах., стигао у 8 сах. и 40 мин. пре по дне.) У Стапару Максимовић, у Сомбору Ника Грујић изабран.

Сомбор, 26. октобра. (Предан у 4 сах., стигао у 6 сах. и 40 мин. после по дне.) На јучерашњој многобројној бирачкој конференцији великим одушевљењем истакнути кандидат, Ника Грујић, данас са 107 против 44 гласа такође нар. кандидата Николе Ђ. Вукићевића изабран за посланика на карловачки сабор.

Вршац, 27. октобра. (Предан у 2 сах. и 30 мин., стигао у 3 сах. и 30 мин. после по дне.) Данас др. Ђока Милосављевић у Вршцу једногласно за посланика изабран. Парох Стајић из Уљме, народни кандидат, добио 23 гласа, а клирикалин, Болгарић, шест.

*

О избору посланика у старо-стапарском срезу пишу нам из Стапара:

У Стапару изабрани су наши досадашњи посланици прота Ђорђе Бранковић од свештеничког и др. Ника Максимовић од световног реда, и то први једногласно, а други са 44 противу 25, дакле већином од 19 гласова.

Проти-кандидат др. Максимовића био је Гаврица Дракулић приседник кр. суда у Сомбору, по све незнатан човек, који се до сада још није истицао на јавном пољу, задовољавајући се са својим садашњим положајем, којим је достигао према својим способностима вршак своје амбиције. Да наш свет још боље сазна, ко је Гаврица Дракулић, напомињемо, да је он зет Александра Стојачковића, министарског одсечног саветника и српског списатеља, који је написао чувено делце: „о државноправном положају Срба у Угарској“ но које делце наш Гаврица за цело није читао, јер иначе не би пристао уз странку, која иде на обарање оних аутономних права, за које се зет му тако родољубиво заузео. Но било како му драго, наш Гаврица хтео је сада да постане послаником, кад се од њега не иште бог зна шта, него само да даде свој глас Анђелићу, а за то је са свим способан, па хајде у Стапар који је њему обвезан, кога је он задужио — великим локалним заслугама.

У очи самога избора дојездио је Анђелићев кандидат у Стапар на форшпону, кога му послаше Стапарци и скупљеним изборницима стапарским разложио је свој програм, наводећи „да је он Србин, да није балаво дете и да ће радити на сабору оно, што нађе да је најпаметније и најбоље.“ За кога? За себе или за народ?

Од стапарских изборника заузели су се највише за Анђелићевог кандидата Мита Плачко, бележник стапарски и неки Лаза Станковић, закупник државне пустаре у Стапару. План им је био, да у Стапару изберу у потаји саме своје изборнике, те тако ће бити онај посланик, кога Стапар оће, пошто из других места нико неће доћи због хрђавог пута.

Но овај се план осујети. Већ у самом Стапару нашло се људи, који недадоше, да се окаља образ овога честитога српског места. Од стапарских изборника пристали су, уз кандидата народне странке врсни старина Јова Ђуришић, и честити стапарски становници Сима Буњевчев трговац, Младен Стојшић учитељ, Стеван Мрђанов тутор и Шандор Ковачевић ковач. Из далеког Сивца и још даље Куле дођоше изборници сви до једног, кад су дочули да су стапарски спекуланти замутили воду, — да лове даљску рибу. Евала честитим Сивчанима и Куљанима, који су својим доласком пренеразили и поразили непријатеље српске народне странке. Из оближњег Брестовца дођоше 4 изборника, из Бођана 1, из Дероње 3, из Станишића 2 и из Рићице 1, који су сви били уз свога досадашњег посланика.

Др. Максимовић одазивајући се жељи својих бирача, дошао је такође у Стапар на биралиште, заједно са протом Бранковићем.

Пре него што се одпочео избор позван је др. Максимовић депутацијом у средину бирача, и том приликом је наш досадашњи посланик у подужем говору разложио ред сабора од г. 1874 и 1879. Говор му је примљен са општим одобравањем тако, да се већ мислило, да Анђелићевци неће смети ни истицати — свога Гаврицу.

За изборног председника изабере се једногласно стапарски негдашњи бележник Јова Ђуришић, ваљана старина и вредан чувар наше аутономије, кога стапарски спекуланти нису могли приволети на своју страну. Избор се одпочео у ½1 а свршен је у један сахат после подне.

По свршеном избору одпошље се депутација по изабраног посланика, који одма за тим дође и својски се захвали на поверењу, којим је већ трећи пут одликован од стапарског среза.

Из Сомбора послали су једног коњаника у Стапар, да разбере за резултат, ал Гаврица умакао је одма после избора и донео је први глас у Сомбор о своме паду и о победи народне странке.

*

У Шајкашкој је опет свест сјајну победу одржала. За заступнике на сабор изабрани су: Миша Димитријевић световни и Милош Папић свештенички једногласно. Каквом противкандидату није се ни имена чуло. Бирачку скупштину руководио је Емил Петар Сарајлић из Жабља. Евала честитим Шајкашима!

*

Избори по осталим срезовима бачке дијецезе, из којих још немамо писмена извештаја, обављени су овако:

У Ст. Бечеју изабрани су једногласно: за световног посланика др. Мих. Полит-Десанчић, за свештеничког Милош Папић. Противкандидата није ни било.

У Старопаланачком срезу једногласно и без противкандидата: Паја Гостовић, одветник из Новога Сада, за световног Панта Поповић из Петрова Села.

У стапарско-сомборско-суботичком срезу за свештеничког: сомборски прота Ђорђе Бранковић.

Из досадашњих избора види се, да бачки владика није добио ни једног пристаоца у — својој дијецези; шта више, осим на два места, у Новоме Саду и Стапару, нису се ни помолили његови кандидати. У Сомбору је био избор између два кандидата народне странке.

*

Сад можемо саставити преглед свију избора у бачкој дијецези. Изабрани су:

За световне:

Нови Сад: др. Светозар Милетић.
Сомбор: Ника Грујић.
Суботица: Милан Милосављевић.
Ст. Бечеј: др. Мих. Полит-Десанчић.
Жабаљ: Миша Димитријевић.
Стапар: др. Ника Максимовић.
Паланка: Паја Гостовић.

За свештеничке:

Новосадско-паланачки срез: Панта Поповић.

Старобечејско-жабаљски срез: Милош Папић.

Сомборско-стапарско-суботички срез: Ђорђе Бранковић.

Политички преглед.

Од како је талијански краљ отишао из Беча из гостију, нема у **општој политици јевропској** ни једног важнијег међународног догађаја, ни чина, који би свима посматрачима дневних прилика политичких у једнакој мери интерес за се везивао. Оно има догађаја и у унутрашњој политици појединих јевропских држава, који са свог великог значаја обраћају општу пажњу, али то су догађаји, који тек у другом реду могу имати општег јевропског значаја; на страни их можеш тек само — што 'но веле — академски расправљати, али дневна кроника дужна их је зарад потпуности своје у својим редовима прибележити. Таки су догађаји нпр. парламентарни избори у Немачкој и промена владе, која је у Француској на прагу. Међу тим, бечки састанак владалаца тако је скоро био, да би сувише рано било, кад би му се сваки траг у политици затрио. За то тај чин још једнако занима дневне политичаре и кроничаре.

Као што берлински листови јављају, разаслале су Аустро-угарска и талијанска влада својим заступницима по страним дворовима упутства о потњем **владалачком састанку у Бечу.** Веле, да особито Манчини у својој окружници наглашава, да се у Бечу није никакав савез подвезивао, него да се само на то ишло, да се разјасне обостране тежње и намере, те покаже, да су оне истоветне. Уговор пак није никакав подвезан, ни на основу извесна и одређена програма, ни што се тиче појединих тачака. У Бечу су се, вели Манчини у окружници, сложили само у томе, да су талијански интереси слични Аустро-угарским и немачким, те да ће се Италија по томе у свачему моћи и хтети придружити политици двеју савезница. У окружници вели се даље, да Италију није могао руководити никакав непријатељски смер противу треће силе (Француске), да у аустријско-немачки савез ступи, по што је политика тог савеза мирољубива. Тако манчинова окружница. Што се тиче самог састанка бечког, на име, шта је ту конкретно рађено и урађено, говори се, да је том приликом за јамачно било речи о даљем останку папином у Риму.

Колико су се бисмаркови органи пред **немачке парламентарне изборе** разметали својом изборном победом, коју су већ у џепу држали, толико се сад после избора снебивају. Резултат избора познат је. По „железвога канцелара" лоше је испао. Како ће се Бисмарк према изборима понашати, како ће према њима удесити и удешавати политику своју, на то је канда „Провинцијална Кореспонденција" добро одговорила. Она вели, да ће се канцелар „измирити" и „опријатељити" са ситуацијом, да ће је прихватити онаку, каква јест, тј. да је вољан с оним странкама владати, које све скупа буду сачињавале јаку већину. То би биле клерикална и консервативна фракција. Што се тиче ове последње, о њој веле, да само до њене умерености и увиђавности стоји, хоће ли се латити улоге, коју је тако звана народно-либерална, тј. права слободоумна странка за дванаест година играла. Но тај мамац канда није врло примамљив. Бар клерикално-консервативни орган, „Берманија", вели, да је то тешка увреда, мислити, да ће се њена странка подати истој судбини, која је народне либералце снашла.

Све се већма приближује време, кад ће **Француска нову владу**, гамбетино министарство добити. Комора се коначно конститујисала, а кабинетска промена — и она ће јамачно ово дана бити готова. Комора је 22. о. м. изабрала себи часнике. Брисон изабран је за председника; за потпредседнике: Филипото, Деве, Лепер и Спилер. Брисон је члан крајње левице и већ је више пута био потпредседник у комори. Има му педесет година, а по занимању је новинар. Још за време царевине стекао је нови председник себи имена с опозиције противу Луја Наполеона и са свог чистог републиканског мишљења. Од потпредседника је одветник и бивши седански градоначеник, Филипото, члан левог центра, Деве члан левице, а Лепер и Спилер, гамбетин пријатељ, чланови републиканске уније. Избор часника није текао баш најлакше. Као што је познато, Гамбета је са 317 гласова изабран за привременог подпредседника; Брисон је добио чак 347 гласова, и по томе се могло мислити, да су се републиканске странке под гамбетиним предвођењем сложиле. Но при избору потпредседника разбије се та компактна већина. Само Филипото и Деве добију довољан број гласова (први 277, други 215), тако да се морало по други пут бирати, да четир потпредседничка кандидада добију апсолутну већину гласова. Ма да се по томе види, да Гамбета није момак, који у свом имену спаја све републиканске фракције, и пак не подлежи ни најмањој сумњи, да он неће за који дан узети крму земље Француске у своје руке.

У петак је донео званични лист за Аустро-угарску војску **привремени обранбени закон за Босну и Херцеговину,** који је 24. (12.) октобра добио владалачку потврду. Сарајевска земаљска влада обнародоваће га прогласом. По том закону износиће сваколика босанска и херцеговачка обранбена снага 40.000 војника; од отих долазе у тако звану линијску службу њих 10.000. За први мах биће само пешачке војске и један мали коњички кор. За војничке часнике узимаће се понајвише часнници из бивше босанске редифе. Из бечких, као што веле, обавештених кругова јављају, да се већ подруг године договарају, да у Босни и Херцеговини уведу обранбену дужност. Договаралe су се само заједничка, аустријска и угарска влада. Са страним владама, веле, нису о том имали ни речи, јер у Бечу узимају, да Аустро-угарска монархија има по берлинском уговору права, да у Босни и Херцеговини уведе обранбену дужност. При томе се позивају на Инглеску, која је још 1879. год. на Кипру увела исту дужност, а није Порту питала, може ли то учинити. Но бечка господа треба да праве разлику између берлинског уговора, који је цела Јевропа закључила и подвезала, и уговора о Кипру, који су Инглеска и Порта међу собом, без туђег посредовања подвезале. Новачење у Босни и Херцеговини почеће на годину, а за то новачење не ће влада искати од делегација накнадна кредита.

Из листова.

„Пешт. Лојд" доноси у свом вечерњем листу од 2. нов. (21. окт.) кнежевске указе о разрешењу српског митрополита Михајила, које смо и ми у претпрошлом броју саопштили, па на њих надовезује неке примедбе. Поменувши, како је суспензија митрополита Михајила врло велику сензацију учинила и како тај чин може имати врло великих последица, особито, кад човек узме на ум, колику је политичку улогу митрополит играо и да је био поборник „русофилске и пансловенске" политике, — вели пештанско гласило дословце:

„Остављајући на страну све друге комбинације, може се тај чин за сад узети и као манифестација (обележење) добрих одношаја српске владе к Аустро-Угарској, јер изгледа, као да се у Београду више ни мало не боје тероризма царевине (Русије), који је до сад свагда отворено спроћу Србије вршен био."

Дакле по речима пештанског листа, суспензија митрополита Михајила била би као нека концесија Србијина Аустро-угарској политици. Лепо сведочанство „напредњачкој" ери! Далеко је Пироћанац-чедина влада (или с филолошкога гледишта — да прости Г. Стојан Новаковић — боље рећи: чедоћавчева влада) дотерала, кад се и један чин чисто унутрашње политике и управе у Србији сматра за концесију, дату Аустро-Угарској. А да није збиља тако? Та Г. Пироћанац био је ту скоро у Бечу — зарад свадбених припрема. Идемо, да видимо. —

Пре неки број, бележећи, како су се Аустро-угарске делегације 15. окт. конститујисале и како се Шмерлинг, изабран будући за председника у аустријској делегацији, бацио у позитуру великог политичара, те са висине председничке столице сехир чинио на све четир политичке стране и говорио о одношају двојне монархије према другим државама, о данашњем покрету против Јевреја и за њих, па и о међународној реакцији противу револуцијонарске пропаганде, одобравајући да богме познату акцију противу права азила, — рекли смо, да је Шмерлинг неупутно радио, и у потврду тога навели, да сама закована уставоверка, **„Нова сл. Преса"**, осуђује поступак уставоверног председника. Она вели:

„Ако госп. Шмерлинг мисли, да „приличи", да он због одношаја, у којима Аустрија стоји према другим велесилама, каже пред делегацијама своје мишљење о свим тим стварима, то се — особито обзиром на границу, што дели делокруг делегација од делокруга владе — може врло много томе приговорити. Но за цело да не приличи, да се о тим стварима онако одвеч личним и субјективним начином говори са председничке столице, као што смо данас чули, особито, кад човек узме на ум, да делегација ни не дође у положај, да даде меродаван глас о већини тих предмета. Тако нпр. није ни бар извесно, е да ли већина делегације онако живо, као госп. Шмерлинг, жели, да наша (аустријска) влада буде „рукапомоћ" полицијском гоњењу револуцијонарске пропаганде у свој Јевропи, пропаганде, која Аустрији никаком погибељу не грози; па и кад би делегација то желела, опет за то њен председник нема разлога, да то изрече, јер то питање, ако у опште долази пред какав парламентаран форум, долази пред царевинско веће и угарски земаљски сабор."

Господарење с крајишком инвестицијоном закладом у години 1880.

Заклада за инвестиције по хрватско-славонској Крајини имала је свега скупа дне 31. децембра 1880 год. 1,354.602 фор. 65½ новч. иметка, и то 1,100.000 фор. у папирих (толико су вредни и номинално и по течају, који су имали задњи дан прошле године) и 244.602 фор. 65½ новч. у готовом новцу.

Доходак њезин био је 1880 године следећи: ушло је од продаје великих шума 454.711 фор. 67 новч. од продаје престара дрвећа и сухарака 188.676 фор. 75 новч.; од паше, жировине и шипарака 80 фор.; од камата 45.641 фор. 11 новч., а од разних прихода 104 фор. 39 новчића.

Потрошено је пак из ње године 1880 следеће: на дневнице и друге издатке надзорнога поверенства 1451 фор. 38 новч.: на огласе о продаји дрва и тисканице 211 фор. 28 новч.; на процењивање дрва одређених за продаје (скупа с трошком за тежаке код мерења и означивања дебала) 2535 фор. 23 новчића; чиновником, који врше надзор над продајом дрва 343 фор. 12 новч; у име једнопостотне тангенте од износа, који спада на обични турвус, 3191 фор. 49½ новчића, за грађење пута код Спачве за извоз дрвећа 190.853 форинти 22 новчића; за уређење потока Босута, Студве и Спачве 2751 форинт 99 новч.; за преправак мостова преко Босута и Студве 12.562 фр. 63 новч. за грађење жељезнице од Винковаца у Брод 255. 771 фор. 76 новч.; за одкуп земљишта за ту пругу 56.385 фор. 60 новч.; за грађење пута од Бага у Сењ 18.335 фор. 70 новч.; за грађење пута од Винковаца у Земун, од Земуна у Петроварадин и од Митровице и Кукуњевца прама Вогњу 202.368 фор. 10 новч.; за грађење пута код Кукуњевца између Липика и Гаја 2761 фор. 19 новч.; за поправак пута и мостова, које су савске поводње изкварилe, 11.253 фор. 14 новч.; за грађење пута од босанске међе код Просиченог камена до Јосиповог пута 51.581 фор. 69½ новч.: за делимично преправљење пута од Карловца преко Слуња у Заваље 203.725 фор. 37½ новч.; за грађење градинскога моста преко Босута код Бартоловаца 23.369 фор. 10 новч.; за грађење пута између Бунића и Коренице 50.710 фор. 93 новч.; за нови мост преко Лике код горњег Косиња 5800 фор.; за мерење, преправке и довршење насипа уз Саву 269.571 фор. 52 новч.: за уређење потока Маје код Глине 31.077 фор. 69 нов.; за утврду обале код Митровице 31.502 фор. 23 новч.; за довршење кеа и пута уз обалу код Брода 114.182 фор. 36 новч.; за утврђење савске обале код Штитара и Жупања 10.212 фор.; за градње капница и бунара по кршовитим пределима 54.045 фор. 60 новч., (и то од те две своте за водовод у Слуњу и у Мочилах 2376 фор. 99 новч., за капнице у Могорићу 4111 фор. 16 новч., за капницу у Кули 1091 фор. 12 новч., за водовод у Беломпољу 2644 фор. 20 новч., за капнице у Комићу 895 фор. 51 новч., а у Трновцу 2181 фор. 99 новч., за бунар и капницу на Дебелом брду 873 фор. 68 новч., за капнице у Вребцу 1192 фор. 84 новч. у Дрежнику 1056 фор. 75 новч., а у Перушићу 587 фор. 6 новч., на Красну 1904 фор. 34 новч. у Чанку 1997 фор. 57 новч., у Небљују 6254 фор. 83 новч., у Кришпољу 739 фор. 10 новч., у Липици 924 фор. 46 новч., те у долњем Косињу 3860 фор. 57 новч., за бунар у Кругу 211 фор. 1 новч. за резервоаре воде у Турјанском 79 фор., а у Клавцу 200 фор., за бунаре у Кориту 1340 фор., у Љубовцу 606 фор. 3 новч., те у Кузмановачи 544 фор. 81 новч. за копање код Трноваче бунара и код врела Дрвешице код Бага 632 фор. 81 новч. једној задруги у Подмелница одштете за млин 2400 фор., за капницу на цести између Кварта и Лешћа 250 фор., за ресервоар у Станишту 2050 фор., за капницу у св. Јакову 3100 фор., за ресервоар у Цареву пољу 1758 фор. 43 новч., за Борићбунар код Бабинапотока 607 фор., 4 новч., за капнице у Врховинах 4500 фор. а у Јабланцу 2000 фор., за водовод у Огулину 200 фор., те за врело Дединовац код Валишсела 181 фор. 94 новч.,) затим за уређење драга и водоровина по Кршу 21139 фор. 10 новч. за пошумљивање Крша 28.156 фор. 13½ нов., приноска грађење, дограђивање и поправке школских зграда укупно 111.675 фор. 70 н. (и то за школе у Грачацу 1020 фор. 57 нов., у Земуну 1531 фор. 56 новч., у Језераних 3357 фор. 73 новч., у Радучу 1151 фор. 60 новч., у Бучици 643 фор. 22 новч., у Петровуселу 6652 фор. 27 новч., у Раковици 7552 фор., у Дрежнику 6670 ф., Садиловцу 841 ф. 61 н., у Поникваx 620 ф. 95 н., у Брињу 4172 ф. 36 нов., у Прозору 686 ф. 13 новч., у Ваганцу 1800 фор., у Рибнику 576 фор., у Липовупољу 1404 ф. 23 нов., у Крижпољу 1800 фор. 36 нов., за гимназијалну зграду у Винковци 2173 фор. 19 новч., за школе у Новом 6400 фор., у Рављаних 2400 фор., у Мочилих 4489 фор. 9 н., у Оштрцу 6000 фор., у Бучју 3634 фор. 24 новч., у Глини 302 фор. 89 новч., у Канижи 97 фор. 53 новч., у Врелу 6200 фор., у Таборишту 1055 фор. 42 новч., у Збегу 4060 фор., у Трнову 10.800 фор., у Слуњчићи 3770 фор., у Дугој реси 1082 фор. 70 новч., у Дабру 2600 фор., те у Батајници 2000 фор., у Блињи 7000 фор., те у Доброселу 7460 фор.; на особне пристојбе, путне трошкове, најмовине за писарне итд. 38.331 фор. 91 новч., те најпосле на подпору страдалницима по Крајини 81.000 фор.

Одкад је заклада године 1872. устројена, имала је свега скупа до конца 1880. године свеукупни доходак од 9,786.002 фор. 35½ новч. Потрошено је пак из ње свеукупно 8,431.399 фор. 70 новч., концем декембра 1880. изнашао је дакле свеукупни остатак или иметак њезин у папири и готовом новцу 1,354.602 фор. 65½ новч., како је с почетка већ изказан.

Заједнички прорачун за годину 1882.

Извешће, које је прекјуче предложено делегацијама исказује следеће бројне ставке:

Потреба:

Министарство ванјских послова: а.) главна управа 568.700 ф. ф. б.) диспозициони фонд и не специјално прорачунат се имајући издатак за политичке информације 440.000.; дипломатички издатци, редовни издатак 1,180.000 фор.; изванредни издатци 14.000 ф; укупно 1,194.600 ф.; конзулатни трошкови, редовни издатак 696.600 ф.; изванредни 19.000 ф.; укупно 715.600 ф.; субвенција на аустро-угарски Лојд 1,300.000 ф.; свота: редовни издатак 4,175.900 ф.; изванредни издатак 33.000 ф.; укупно 4,218.900 ф.

Државно министарство рата: А.) Стојећа војска, редовни издатак 94,906.324 ф.; изванредни издатак 6,987.670 ф.; укупно 101.893.394 фор. Б.) Ратно бродовље, редовни издатци 9,007.990 ф.; изванредни издатци 580.839 ф.; укупно 9,588.829 ф.; скупа: редовни издатци 103,914.314 ф.; изванредни издатци 7,567.909 ф., укупно 111,482.223 ф.

Заједничко министарство финансија: Централна управа 108.527 ф.; централна благајна 25,672 фор.; рачунарски одсек 37.800 фор.: укупно 171.999 фор.: мировине: мировине и обскрбнине министарства ванјскога, редовни издатци 324.000 ф., изванредни издатци 1050 ф., укупно 325.050 ф.; војничке мировине ex camerali 1,225.000 ф.; мировине за морнарицу ex camerali 55.000 ф.; мировине и обскрбнине чиновника и службеника постојавшег централног и морнаричког њиговодства као и њихових удовица и сирота ф. 81.000; мировине и обскрбнине министарства финансија 45.000 ф.: мировине и обскрбнине врховнога рачунарскога двора ф. 23.000; укупно: редовни издатци 1,753000 ф., изванредни издатци ф. 1050; укупно: ф. 1,754.050; свота редовних издатака ф. 1,924.999, изванредних издатака ф. 1050, укупно ф. 1,926.049.

Рачунарска контрола: заједнички врховни рачунарски двор ф. 125.404.

Укупна свота издатака: редовни издатци ф. 110,150.617, изванредни издатци ф. 7,601.915, укупно ф. 117,752.576.

Одбивши од тога: укупну своту покрића 3,304.870 ф., остане чиста потреба редовних издатака фор. 106,845.647, изванредни издатака ф. 7.601.959, укупно 114,447.706. Царински дохотци у царевинском већу заступаних краљевина и земаља прорачунани су са фор. 28.003.996, они земаља угарске круне са ф. 3,373.000, а за Босну и Херцеговину са ф. 78.856, укупно ф. 31,455.852. Одбив паушал управних трошкова у обе државне половине у износу од ф. 1,850.000, показује се вишак од фор. 29,605.852. Одбив од тога повратке потрошарине у царевинском већу заступника краљевина и земаља са ф. 31,500.000, и оне земаља круне угарске са фор. 2,195.000 те оне Босне-Херцеговине са фор. 33,695 000, указује се мањак од фор. 4,089.148, а прибројив томе царински паушал од ф. 600.000 који се имаде законито плаћати земаљској управи Босне-Херцеговине, мањак царинског доходка од ф. 4689.148. Прирачунав мањак царинског дохотка износи укуп-

на потреба редовних издатака ф. 111,534.895, ванредних издатака ф. 7,600.959, укупно ф. 119,136.854 од чега на терет угарске државне благајне понајпре одбити се имајућа 2 постотка износе код редовних издатака ф. 2,230.697, код ванредних фор. 152,039·18, укупно ф. 2,382.737·08, а од остатка редовних издатака са фор. 109,304.197·10, изванредних издатака са фор. 7,449.919·82, укупно ф. 116,754 116·92, 70 постотака, који се имаду у смислу закона покрити краљевинама и земљама заступаних у царевинском већу, износи код редовних издатака ф. 76,512.837·97, код ванредних издатака ф. 5,214.943·87, укупно ф. 81,727.881·84, за земље угарске круне пак одпадајућих 30 постотака износи код редовних издатака фор. 32,791.259·13, код ванредних издатака фор. 2,234.975 95, укупно фор. 35,106.235·08.

Покриће:

Министарство спољних послова: храварина питомаца оријенталне академије ф. 35.000; дипломатички збор, доходарина ф. 14.000; конзулати: а.) конзуларни дохотци 100.000, б.) доходарина ф. 5500, в.) службене таксе ф. 2500, укупно ф. 108.000, аустро-угарски Лојд: а.) 31. децембра 1882. доспевајућа квота за отплату предујма ф. 134.000, б.) 4 постотне камате приоритетног дуга ф. 32.160. в.) доходарина ф. 293.900, г.) поштански дохотци фор. 97.340, укупно ф. 557.400, сву скупа фор. 714.400.

Ратно министарство: А. стојећа војска ф. 2,488.026; Б. ратна морнарица ф. 100.000 укупно ф. 2,538.026

Заједничко министарство финансија средишња управа ф. 169, средишња благајна ф. 58, рачунарски одсек ф. 334, укупно ф. 571; прорачун мировина: доходарински одбитци од мировинских и: обскрбних ужитака умировљеника министарства спољних послова који живе у иноземству ф. 1400, доходарински одбитак од обскрбног ужитка једне у иноземству живуће војничке удове ф. 16, доходарина од мировине једног умировљеног заједничког врховнога рачунарског двора, који живи у иноземству ф. 93, укупно ф. 1.509; све скупа ф. 2.080.

Рачунарска контрола: заједнички врховни рачунарски двор фор. 364. Укупна свота покрића фор. 3,304.870.

Ванредна потреба војске за заповедништва, чете и заводе у запоседнутим земљама.

Ванредна потреба војске за покриће већих трошкова, што их год. 1882. преко прорачува за време мира изискују заповедништва, чете и заводи у Босни-Херцеговини и Полимљу, износи ф. 6,337.500 од чега понајпре на терет угарске државне благајне одбити се имајућа 2 постотка износе ф. 126.750 а од остатка са фор. 6,210.750 имаду у смислу закона покрити краљевине и земље, заступане у царевинском већу, 70% = ф. 4,347.527, а земље угарске круне 30% = ф. 1.863.225.

Накнадни кредити:

Министарство рата: накнадно подмирење каматне диференције опћини Трст за вежбалиште ф. 37.467; одштета грађевном подузетништву Саул Пинелес поводом обуставе утврђивања у Премислу, које је било наређено г. 1874. ф. 110.000.

Ратна морнарица: градња једне шајке од 830 това ф. 53.182·91; набава 80.000 комада митраљеских набоја ф. 7.707·07; возни трошкови за један топ с лафетом ф. 550·61; наставак градње једног шквера ф. 300.000.

Министарство спољних послова: за год. 1881. за изведење адаптирања у старој згради земаљског суда, која је уступљена министарству на порабу, 50.000 ф.

За год. 1882. за изведење изградње палате министарства спољних послова и у тој згради предузети се имајућих адаптација 110.000 ф.

ДОПИСИ.

|| **У Старом Бечеју** 25. октобра 1881. Данас је овде обављен избор посланика за српски црквено-народни сабор у Карловцима. Изабран је др. Михајло Полит уз бурно одушевлење једногласно за световног посланика а Милош Папић добио је све те гласове, који су на Полита пали и како ће јамачно огромна већина за њега и у жабаљском срезу бити, то га можемо сматрати за изабраног посланика свештеничког реда за жабаљско-бечејски изборни срез. Ма да је до зла бога хрђав пут ипак се искупило преко 100 бирача. Из Мартоноша и Кањиже само не беше нико дошао, али по овом времену није се ни исчекивало да ће доћи. Из свију осталих места световни бирачи тако рећи листом дођоше, но свештеника врло мало. Са стране дошао беше само администратор протопопијата, сенћански г. Николић и Лава Каћански из Сентомаша а Панта Поповић из Петровог Села. Реакција у овоме срезу није смела главе помолити на јавноме састанку. По мраку се истина, као што приличи такима мутило нешто, али није се смело на видело. Ма да је са свим ништаво торовење ипак га је нужно прибележити, да се знамо за други пут. Легло ровењу томе беше дом овдашњег пароха Шандора Поповића. Ту је доконано да се против Милоша Папића истакне други и речени парох Поповић предлагао је поменутог пароха сенћанског Николића.

Да ствар не би била ружна само него и смешна речени г. парох Николић одбио је од себе кандидатуру и предлагао проту Бороту. Јамачно је исти господин од каквог шаљивчине бечејског наведен на то. Но доста је то да су овом приликом Бечејци по други пут познали ко је и чији је парох њихов Шандор Поповић. То не треба да се заборави за дан суда народног.

Ово устајање пароха Шандора Поповића против кандидата народне странке а за кандидата реакцијонарног десило се дан пре избора ни он ни пар. Николић није смео устати да квари што, јер би само њих двојицаостала два врана гаврана. О избору када је Сима Каракаш у име српске народне странке предложио за кандидате дра Мишу Полита и Милоша Папића позвао је председник изборни, др. Арон Војиновић, да ко има нек истакне контра кандидата, но нико се не јави, и кад су сви скупљени бирачи једнодушно викнули: да живи др. Полит и Милош Папић, питао је председник има ли кога, ко не би за њих био и нико није устао, ма да је доста дуго председник на то чекао.

Избор је текао тако достојанствено као што се може очекивати од среза, у коме је толико ваљане интелигенције српске. Пре но што се приступило избору на предлог Симе Каракашевића одана је заслужена почаст бившем заступнику бечејског среза честитом покојном старини Брановачком устајањем и речма: Вечан му спомен.

Остаје ми још да кажем и то од куд је бечејски срез бирао дра Полита. Др. Полит био је на прошлом сабору за време тавновања Милетићева заступник Новога Сада. Но како је правда ојачала и Милетић ослобођен, то је др. Полит уступио Н. Сад, прву варош српску, првоме човеку у Српству, Милетићу. Милетић је и пре био заступник Новога Сада. Црепајски срез вољан је био бирати Полита; али овај није хтео ударати на пређашњег заступника тога среза, јер је исти члан исте партије које и Полит. Бечејски срез био је праван и да не би такав човек, као Полит што је, изостао у данашње кобно доба од сабора, срез овај га је, као што на пред рекох, једнонушно изабрао. Пре него што се дознало да Полит неће се у црепајском срезу кандидирати сложили су се бољи људи у овоме срезу, да истакну за кандидата Ису Дебељачког председника црквене општине бечејске, велика пријатеља своме народу, но исти је, чим је дознао да се Полит неће у црепајском срезу кандидовати изјавио, да он одустаје од кандидације и то је на сам дан избора свечано пред свима бирачима потврдио изјављујући, да он бољем од себе радо се поклања. То је свест. Чеси би нам рећи могли: боме има и у вас људи. Дру Арону Војновићу понуђено ie такође да се прими кандидатуре, али он и ову као и ону за политички сабор није могао примити.

Осек, 23. октобра. Вест, да ће се скорим сазвати српски-народни сабор, те да ће се на њем да уреде српски-црквени одношаји, без сумње је зарадовала сваког ваљаног Србина, те је у свима слојевима народним пробудила неку наду у бољу будућност. У свима местима, где Србин живи, настала је њека живост; свуда се поче да припрема за идуће изборе, да се тако осигура избор људи који ће умети и хтети, да стану на браник за права српске цркве и српске народности.

Доста је времена протекло од како влада нередовно стање у нашој цркви те од како на кормилу исте седи човек, који се је одметнуо од народа свога и ногама гази крваво стечена права народна; доста је велим времена протекло од како влада самовоља у нашој цркви, те је већ једном надошло време, да се томе свему једаред за свагда, на пут стане, и да се успостави на кормило српске цркве човек, који ће уживати поверење народно и који ће умети успоставити ред у нашим црквеним стварима.

И код нас је овде тако приређена та вест. Осим неке мале клике, којој канда пријаше досадање стање у нашим црквеним стварима, све се то живо зарадова гласу да ће се сазвати српски-црквени сабор, те жели да се поврати штовање српске аутономије и српских права.

Има их — ко што реко — и код нас, који су противни сазиву сабора. Та клика се већ прије неколико година увуче у нашу средину, те од тога доба поче да жари и пали по нашој општини. Дочепавши се вишег места у општини, почеше да сију раздор међу нашим грађанима. Слабији духови подлегоше њиховом коварству; створише се странке и дар-мар у нашој општини.

Одатле се даде растумачити она млитавост наше општине на јавноме пољу и она аномалија, да се већ скоро један деценium несбаља ни избор председника ни избор скупштинара.

Да неби та господа и овом приликом успела са својим сплеткарењем и да неби и овом приликом при избору посланика за српски-народни сабор изабрани били за изборнике људи од те клике, то стављамо овим на срце српској-народној стрaнци да се својски заузме прије и код самих избора, да продру људи који ће верни остати своме народу па се неће дати ничим завести ни обманути.

Ми се уздамо у свест наших бирача и мислимо, да ће они умети, да и без сапуна обрију противнике наше.

У недељу после подне одржавана је код нас одборска седница српске-православне црквене општине, те је закључено, да се избор изборника одржаје 27 о. м. од 3 до 5 сати после подне.

Тога су дана изложене и листине бирача, те сада свакоме просто стоји исте прегледати, те захтевати да се уведе у исте ако већ уведен није.

На ноге браћо ако вам је стало до напредка и среће српскога народа. **Д.**—

Бовић, 22. октобра. Позивно на моје прекјучерање писмено у познатој јавној ствари — онда из вида испуштеног — назначујем вам за поузданика још и Г. Косту Георгијевића трговца у Глини. —

Он је у мјесту Глини, ђе су нам од „обадвају сревова Глински“ избори, — те као такови, — и као одушевљени Србин — не само да може од помоћи бити при том од вас бити имајућем истакнућу кандидата световног за I. Глински срез, него на њега обратите се с кандидатом и за II. Глински срез, — могућност није искључена, да неби то од помоћи било. —

△ **У Ст. Пазови** у очи избора саборског посланика. Право кажу људи, да „свако зашто има своје за то.“ Кад је администратор патријаршије летос позвао овдашњег кот. предстојника г. Цебака и трговца г. Јов. Љубишу на част у Чортановце, не мишљасмо да ће та част својих посљедица имати, но сад се тек уверисмо да је горња изрека посве умесна, јер се кортешовањем г. предстојника Цебака за избор посланика у духу Анђелићевих жеља увјерисмо да та част јошт је онда циљала на данашње изборе. Премда су путеви у данашње доба посве проваљени, то опет сваки дан виђамо то кнезове а то биљежнике овамо г. предстојнику, — што но реч — на ћабу долавити, а кад се ти позваници притиска курталишу, као неких терета ослобођени једва се чистог народног врака дочепају, да јаде своје искажу, наиме како је предстојникова воља да се приташе Анђелићевезе посланике бирају наиме да се узради свима силама, да од световњака Т. Димић, а од свештенства адм. протопопијата изабран буде. Како ствари у опште стоје, овај притисак управне области неће никаква успеха за Анђелићеве намере имати, дочим се и сами позваници чуде, како да католик предстојник представља главног кортеша за избор српског патријарха. Али да, спојење је Крајине са матером земљом на врати па тиме на прагу и нова организација, па с тога и овдашњи котарски предстојник рад је заданим својим кортешовањем у Анђелићу покровитеља наћи, дакле и опет „пујем богу мојему за готове новце“, те с тога и ми то кортешовање г. Цебаку на дару одбијамо, но се чудити морамо овд. трговцу г. Јов. Љубиши да је својим невначајним уплетањем и кортешовањем за Анђелића погазио лепо име свог рођака гласовитог Стевана Љубише, кога би се кости у гробу, да чује што му рођак данас у Срему ради, сто пута превернуле. Буди фала богу, који наш народ у тешким данашњим околностима руководи, да нема јачег противника за своју ствар, а имена Цебак, сремски Љубиша сремски лечник Павличек, такове су ништице за наш народ, да смо се ми овом згодом само мимогред њи дотакли, а то једино за то, да знаде наш народ с ким је Анђелић за извојевање своје патријаршије спрегао.

Што се предстојећег избора народног посланика у Ст. Пазови тиче, нека нам је споменути, да су та места за г.г. Саву Стојшића и Косту Рајића сигурна, а црна реакција запеваће после избора над пропасти своји кандидата г.г. Чобанића и Димића као оно једном пророк Јеремија над развалинама Јерусалима.

Завршујући ово кличемо сваком који се о успјешном по нас идућем избору саборског посланика сумња у напред „Живио Стојшић и Рајић“ достојни синови свога народа.

Из модошког среза. Како се изборно кретање по свима крајевима српства започело, то је без сумње земан дошао, да и наш срез абера даде, да и он српском читалачком свету на видик изнесе, своје заступничке кандидате. Борба је започета, кретање у пуном јеку, свака странка јак отпор спрема, за бесцен благо народно — црквену самоуправу — стоји на бранику народна свест, као што је пре две године стојала и јуначки мејдан одржала. Тада смо успркос свакој пресији и тираниji показали, да нам је наша светиња милија од сваких обмана и себичних интереса, појмили смо големи значај избора по народ, па осветлајмо образ и овом приликом, покажимо да смо врли синови наших предака, да се никакове претње не плашимо, већ да ћемо по своме убеђењу употребити наша грађанска права и дати гласа ономе, који верни тумач буде наших жеља, да нам српска народно-црквена самоуправа неповређена остане. Устајмо против подлих наметања, недајмо се гнусним обманама већ сложимо се сви скупа, па ће победа наша бити. Сад је куцнуо часак, браћо бирачи, похитајмо сви на избор, јер отпор је јак, треба га јуначки одбити.

У нашему срезу чује се за више кандидата, па зато пазимо, да са наше несложе не подлегнемо. У самоме Модошу тврдо се држе пређашњег кандидата Паункића, нека села истакла Перу Чарнојевића, а говоре и за самог Аксентију Поповића изабраног заступника. За заступника свећеничког реда за модошко-велико-бечкеречки срез истакнут је опет итебејески свећеник Ђока Михајловић.

Ми му у напред кличемо бурно „живео,“ јер знамо, да ће једногласно опет бити изабран.

Желимо, да и при избору заступника световног реда подпуна слога и споразум влада, како би опет нашег врлог бившег заступника Аксентију Поповића изабрали. У ова два заступника имали би ревносне борце и верне пријатеље наше самоуправе, јер смо тврдо убеђени, да духом клонути неће и да ће истрајати светлим образом борбу, која ће наступити при избору митрополита-патријарха.

Уздајмо се у чисту свест народну и ускликнимо: живела слобода избора митрополита-патријарха! —d²

Загреб 30. октобра. Млађи нараштај народа једнога — омладина позвана је у првоме реду, да води рачуна о народним стварима, те о његову развитку како на интелектуалном тако и на пољу материјалног благостања свога народа, да се спрема, како ће једном ступив у живот јавни заузети ваљану позицију, и онда рад свој развијати на срећу свога народа. Народ, чија је млађа генерација на здравом темељу однегована, смије са поуздањем упрти очи своје у омладину, очекујући у своје вријеме обилата и корисна рада. Па тек српски народ, коме, у данашње доба пуно грозна по њега искушења, ни једна и најслабија снага није на одмет, шта он тек очекује! Да српски народ може и смије се надати од своје млађешине благотворном и успјешном раду, те да је омладина збиља заслужила поверење свога народа, и да се српски народ може поуздати у свој подмладак, нека послуже од другијех силних доказа — само омладински покрети омладински састанци у ове три последње године. У једној години, па три омлад. састанка! Зар то није доказ свијести српске у српским синовима, те зар то није јасан доказ, да омладина пригрљује свој народ, утире пут, којим поћи ваља, да се ране и онако запуштене и занемарене излече, па да наш народ једном одане испод толиких силнијех терета, који му и дах угушују, а све то чине ваљда из какове небње..... Срби ђаци на градачком и бечком свеучилишту покренуше мисао уједињења омладине српске, те отворише и показаше пута, којим нам грети ваља. Заиста лијеп доказ свести!

Сваки онај који је ревно пратио омлад. покрете за последње три године, заман ће тражити у позивима или ти у извештајима појединих српских акад. књижевних друштава и један редак, шта више и једну речцу, ђе би се споменула и омладина, која се учи на загреб. свеучилишту. А можда тамо и нема српскијех ђака? сигурно беже на далеко и широко од Загреба? боје се, чега? Или их има али и то не вриједи? — Искреном пријатељу народног подмлатка, који води рачуна о омладини, мал те да се силом не намећу ова питања, када погледи шта друга наша браћа раде. Ја сам очекивао, не би ли се други вештији нашао, који би одгоненуо на она питања, али се не нађе нико. Зато ћу покушати да у потпуној слици представим српском свету Србе ђаке на загребачком свеучилишту, у колико ми то пође за руком.

Срби ђаци долажаху и долазе сваком којом годином а оно у већем и јачем броју на загреб. свеучилиште. Равни су мотиви, услед којих Срби долазе да слушају науке на овој великој школи. Колико материјални обзири мал те не главну улогу играју, још више преовлађује та прилика, да уповнав непријатеља свога, скрох и скроз проникнув му чак у душу — срце — да си скупља материјала, који ће вријеменом послужити, као најсигурније оружје против сваком оном, који се усуди и на даље у бесценблаго, — нашу милу српску народност дирнути!

Нешћеде се овд. срп. омладина сувише истицати ма на ком пољу јавнога рада. Она беше до сада сувише скромна, а да би се указала на јавности. Она себи стављаше па и ставља за главну задаћу, по могућству усавршавати се у својијем струкама, те наоружав се знањем — тим непобедимим оружјем — ступиће она у свој народ спремна онда, када ће моћи на сигурнији успех свога рада рачунати, него ли иначе. Могао би когоћ помислити и себе запитати, па од тако једнострано развијених људи најмање ће се народ ухаснити. Ова омладина, ако икоја друга, а ово ова зацијело се неразвија једнострано. Сватила је и појмила она своју задаћу, коју има да решава у овакоме стању, у каквом јесте. Створили су они себи друштво, у коме се састају, међусобно упознају, челиче један у другом свијест српску, читају своје умне продукте, потстичу један другога на рад. Истина бог она се нелаћа таковијех (бар за нас сада екстравагантних) идеја, са којима и помоћу којих ће да постане с неба па у ребра усрећитељи једног народа, и шта ти ту ја знам! Она се за то негује и успитава у духу народа свога спремајући се тамо за ваљане борце најсветијих обилежја Србинова.

Као и прошлих година тако и ове године на почетку састадоше се браћа у привремено академско литерарно друштво српско „Невен“ (докле ће овај епитет привремено трајати; хоће ли и за њега барем какав „Указ“ стићи, којим се он брише....) те по статутима у конституивној седници 20. октобра 1881. изабраше часнике своје овим редом: за председника: Николу Шобата правн.; за потпредседника Тијомиља Костића правн.; за I. тајника М. Секулића правн.; за II. тајника Јована П. Зељковића правн.; благајника Василија Тервијћа правн.; архивара Папу Јанковића правн.; а у критичарски одбор: Л. Кекића, Марчетића, Философе; Травицу, Срзентића и Грујића правнике. Судећи по члановима друштва, а и о вољи за рад појединих часнике неби се преварио, ако би овоме младом друштву прорекао сјајну будућност. Само сложно браћо! заједничким силама онолико, колико који може, па ће и плода од нашега рада бити. —

Хрватско позориште загребачко одпочело је већ поодавна сезону зимњу. Овђе је на окупу, како смо извештени словом: једанајест Срба глумаца, већином првих снага београдског позоришта. Шта је и у чему је ствар та, те шта нагони браћу ту у туђини да потраже леба поред независне своје домовине — Србије, са дозволом славног уредништва други пут, и то на скоро, ако бог да. — Т. К.....

Нови Сад 27. октобра. Данас је у Карловцима држана седница школског савета под председништвом др. Нике Максимовића у присуству чланова: др. Натошевића, Н. Ђ. Вукићевића, проте Бороте, директора Лазића и Димића. У овој седници установљена је тројна кандидација за упражњена помоћничка места по вишој девојачкој школи у Новом Саду и Панчеву, која ће се дотичним општинама доставити ради избора. Досадашњи помоћник на вишој девојачкој школи новосадској А. Јорговић постављен је за професора. Осим тога обављени су млоги други редовни послови, између којих напомињемо, да су подељене приправничке стипендије и т. д.

— Из Оточца брзојављају нам, да је у тамошњем срезу истакнут за свештеничког кандидата народне странке за српски народно-црквени сабор, г. Никола Косаповић.

— Из Завала брзојављају нам, да је у кореничком срезу, по што се др. Светозар Милетић кандидатуре није могао примити, истакнут за народног кандидата за српски народно-црквени сабор Г. Шорак.

Уредништву је достављена нова књига:

— **Slovenské spevy.** Vydávajú priatelia slovenských spevov. Sošit 5. Turč. sv. Martin. Tlačou knihtlačiarskeho účastinárskeho spolku. 1881. Str. 161—200. Cena sošitu 1 zl. r. č.

НОВИЈЕ.

— Из Сегедина брзојављају 23. о. м., да је Тиса од непрекидне кише тако нарасла, да ће се варош морати живо бранити, ако киша и даље успада. Мађистрат је наредио, да се прегледе опкопи и води евиденција о справама за обрану и материјалу.

— Једноме млетачком листу јављају из Рима, да ће цар-краљ Фрања Јосип талијанског краља скорим посетити. Што ће посета бити у Турину, тим су састанку том уклоњене све дипломатске потешкоће и сметње. У ред тих потешкоћа долази и то, што је папа претио, да никад не ће допустити, да талијанског краља посети у Риму глава римокатоличке државе. Веле, да је папа то претио по наговору Сентилера, француског министра спољашњих послова.

— Из Београда јављају, да је митрополит Михајило апеловао на све поглавнице православне цркве против акта, којим га је влада разрешила од митрополије. Руски листови осуђују сви од реда поступак Пироћанац-мијатовићеве владе.

— Садашња грчка комора распуштена је и расписани су нови избори. У новој комори биће заступљене и нове задобивене грчке области. Избори су одређени на 1. јануар нове године. Нова комора састаће се 18. јануара.

— Сви јевропски повереници за грчко-турско разграничење отишли су 24. о. м. из Цариграда у Воло, да волску област 2. новембра Грчкој предаду.

— Алжирски гувернер, Алберто Греви, брат председника републике, дао је оставку.

— Лорд-канцелар за Ирску дао је оставку. Док му се место не попуни, замењиваће га главни државни одветник, Леу.

Разне белешке.

(Димитријевићева оставина.) Г. Мита Хаџић надворник осигурања, пише нам из Ниша 18. октобра:

У вашем поштованом листу читам о наслеђству породице Димитријевићеве из Русије. Мени је све познато, јер ја сам управо онај, који је ту ствар започео, по што је истиђенерао Димитријевић моје жене ујак. Прочитавши у новинама да се наслеђници траже, јавим то сродницима, и они су одма у Русију писали и као што из вашег цењеног листа видим, ствар је већ готово свршена.

Ово је родослов ђенерал Димитријевића. Рођен је у селу Дебељачи код Панчева, отац му је био трговац. Имао је још једног брата и две сестре, једна је била удата за Максимовића адвоката у Панчеву, од кога су остала три сина и ти су наследници, Александар мајор, Мита и Никола чиновници финансије. Друга сестра била је удата у Дебељачи за трговца Јашу Стојановића. Од исте остало је троје деце: Драга, Јоца и Софија. Софија је моја жена била, но умрла је. Брат му је био у Ђуру знатан трговац, а од истог су остала три сина и четири кћери, који живе у Пешти и Алберт-Ирши до Пеште. То су наследници. У Новом Саду или ти пак на другоме месту нигде више сродника нема.

(Ново дело од Дарвина.) Од Черлса Дарвина, (једнога од највећих научењака овог века) изишла је нова књига с насловом: „О образовању биљног земљишта радом црви, са проучавањем обичаја њихових.“ У томе делу доказује велики научењак, да је црв управо највећи добротвор човеков, јер он оре природу и спрема земљиште за ратара. Дарвин доказује у првом делу своје књиге, да је заслуга црви, што је цела површина земног тла у свакој умерено влажној земљи превучена биљном земном кором и да ту кору црви непрекидно ђубре и обнављају. Како раде то црви? То се види по самом опису црва. У њега нема ни очију ни ушију, али је у њега веома раввијен сав прибор за сваривање хране његове, а најрадије се храни луком и лишћем. Лишћем не само да се храни, већ он њим поставља зидове по рупама, у које се завлачи, јамачно с тога, да телом својим не додирује студену земљу. Кад кад поставља он зидове своје рупе слојем тамне и добро изглачане земље, која се са свим приљуби облику тела његова. У томе познаје Дарвин, да црв имаде осећања о целисходности. Вештина и најважнија радња црва састоји се у томе, да непрекидно гута у се земљу и ситне камичке те их, пуштајући кроз своје тело, нађубри и оплоди. Како пак под нашим ногама земља гмиже од црви, да их на једној њиви имаде по 35.000 до 50.000, то онда у сљед тога бива на површини земље нека непрекидна измена. У појединим случајевима начини годишњи талог мање од $^1/_5$ палца у дубљини. Лишће, камење и друге ствари, које лежаху пусте нађене су после неколико година затрпане под једним слојем таквог црвеног ђубрета. Старинарима чини црв каткад лепе услуге, јер он својом ђубреном превлаком чува старо камење, да се не истроши у ваздуху тако су се може бити одржале старе римске вароши Силхестер и Уриконium. То су ето главни потези у овој свакако веома занимљивој новој књизи Дарвиновој.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

7-ми број

СРПСКИХ ИЛУСТРОВАНИХ НОВИНА

доноси овај садржај: **Забава:** Шумарева ћерка. Приповетка из српскога живота од С. В. П. — **Народни добротвори:** Платон Атанацковић, епископ бачки. — **Српске старине:** Руденица II. од М. Валтровића. — **Преводи:** Велики свет. Новела грофа В. А. Сологуба. Превод Саве Петровића. — **Песме:** Крај мора од Љ. П. Н. — **Узорите жене:** Корнелија, мати Граха. — **Песме:** Уцвељену пријатељу од Николе Ђорића. — **Уметност:** Јован Пачу од —р—. **Повесница:** Народопис Срба у Угарској. По Пи-коту од др. Стеве Павловића. — **Из разних крајева:** Горе доле по Напуљу од др. Милана Јовановића. — **Књижевност:** Наши календари, од Милана Савића. — **Уз наше илустрације:** Старина Југ Богдан. Опроштај. — **Друштва:** Задруга Српкиња у Н. Саду. — **Белешке.** — **Библиографија.** — **Слике:** Платон Атанацковић епископ бачки. — Аутографски снимак рукописа владике Платона. — Руденички украси, две групе са 10 слика од Драгише С. Милутиновића. — Старина Југ Богдан од С. А. Николића. — Опроштај, епизода из Ханибаловог прелаза преко Балкана од Ј. Хиршла. — Корнелија, вћи Африканусова.

„Српске илустроване Новине“ излазе сваких 16 дана два пуна табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње, или на 3 месеца 2 фор., за Србију, Црну Гору и друге крајеве 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца. Претплату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и накладна штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА.

Изишла је свеска 24.

ВЛАДАЛАЦ

Н. Макијавела.

II. (свршетак.) — 16 нов. (35 пара).

Добија се у свима српским књижарама. Претплата на 24 свеске ф. 3·50 (7 дин.) а појединa 18 н. (40 пара) и онда шаљемо ми о нашем трошку сваку свеску уредно. — Излази сваких 14 дана 1 св. — Новац молимо у напред с поштанском упутницом.

У Панчеву. **Књижара Браће Јовановића.**

Јавну благодарност

изјављујем гг. српским свештеницима и учитељима из места и околине, просветној задруги Српкиња, српско-црквеној певачкој дружини и свима осталима који су при погребу мога незаборављеног мужа Гавре Ковачевића срп. нар. учитеља својим присуством покојнику последњу почаст указали, а и мени тугу за изгубљеним другом ублажили.

Ст. Бечеј, 17. октобра 1881.

Терезија удова Ковачевић.

ТРГОВИНА И ПРОМЕТ.

СТЕВАН КОСТОВИЋ

КОМИСИОНСКА РАДЊА У БУДИМ-ПЕШТИ.

Куп и продаја свију ниже назначени и у ту струку спадајући артикла по умереној провизији и строго солидној послузи.

Извештај од 22. октобра (3. новембра) 1881.

Жито из Потисја	77—79 ф.	12.70 ф.	13.—
„ „ „	74—76 „	12.30 „	12.60
„ банатско	77—78 „	—.— „	—.—
„ „	74—76 „	12.30 „	12.80
„ „	72—73 „	12.— „	12.40
„ бачко	74—75 „	12 25 „	12.60
„ „	72—73 „	12.— „	12.30
„ влашко	75— „	—.— „	—.—
„ „	73— „	11.80 „	—.—
„ српско	76— „	—.— „	—.—
„ „	72—74 „	—.— „	—.—
Узанц-жито за март-април	ф.	12.85 ф.	12.87
„ за септ.-октобар	„	—.— „	—.—
Раж мађарска	„	8.65 „	8.80
„ влашка	„	—.— „	—.—
Јечам за храну	„	7.20 „	7.75
„ за пиваре	„	8.— „	10.—
„ влашки	„	—.— „	—.—
Зоб трг. роба	„	7.20 „	7.80
„ фина роба	„	—.— „	—.—
Узанц-зоб за септ.-октобар	„	—.— „	—.—
„ за март-април	„	8.30 „	8.35
Проја мађарска	„	5.— „	6.—
„ влашка	„	6.— „	6.50
„ влашка за пролеће	„	—.— „	—.—
Кукуруз, готова роба, банатски	„	6.50 „	6.85
„ „ „ влашки	„	6.50 „	6.85
„ за мај-јуни банатски	„	—.— „	—.—
„ за септ.-август банатски	„	—.— „	—.—
„ за септ.-октобар банатски	„	—.— „	—.—
„ за мај-јуни 1882. од идуће жетве	„	7.25 „	7.28
„ за јан. фебр. март, банатски нови	„	—.— „	—.—
„ за јан. фебр. март, влашки нов	„	—.— „	—.—
Репица готова роба Kohl	„	13.— „	13.80
„ банатска	„	12.— „	13.—
„ за август-септембар Kohl	„	—.— „	—.—
„ за јули-август банатска	„	—.— „	—.—
Горушица по каквоћи	„	6.50 „	7.—
Мувар „ „	„	6.50 „	7.50
Ланено семе по каквоћи	„	13.— „	14.—
Кудељно семе „	„	7.50 „	8.—
Бикељ по каквоћи	„	6.— „	6.50
Пасуљ бели нови	„	12.— „	13.-
„ „ стари	„	9.50 „	11.—
„ жути нови	„	11.75 „	12.50
Погачице од репице	„	6.— „	6.25
Погачице од горушице по каквоћи	„	4.— „	4.50
Паприка трг. роба	„	17.— „	18.—
„ фина роба	„	35.— „	45.—
„	„	32.— „	34.—
Мед оцеђен	„	30.— „	32.-
„ восчан	„	28.— „	30.—
„ за октобар-новембар оцеђен	„	—.— „	—.—
Восак рожнавски	„	118.— „	120.—
„ славонски	„	122.— „	125.—
Шљиве српске гот. роба нова у бурадма	„	15.— „	15.50
„ „ „ „ у џакови	„	14 50 „	15.—
„ „ узанц роба за нов. у бурадма	„	14.75 „	15.—
„ „ „ „ у џакови	„	14.25 „	14.50
„ босанске гот. роба нова у бурадма	„	16.— „	17.50
„ „ „ „ у џакови	„	16.— „	17.50
„ „ узанц роба за нов. у бур.	„	16.— „	16.25
„ „ „ „ у џакови	„	15.75 „	16.—
Пекмез, готова роба, славонски	„	17.— „	18.50
„ за септембар-октобар славонски	„	—.— „	—.—
„ „ „ „ банатски	„	—.— „	—.—
Свињска маст варошка	„	72 50 „	73.—
„ „ сеоска роба	„	—.— „	—.—
Шпарке прима мађарске	„	21.— „	22.—
„ прима славонске 1878.	„	—.— „	—.—
„ секунда „ 1878.	„	—.— „	—.—
„ прима српске 1879.	„	—.— „	—.—
„ прима српске 1878.	„	—.— „	—.—
Овчије коже срп. и бос. лаке по 102 ком.	„	—.— „	—.—
„ „ „ „ „ средње 102 ком.	„	110.— „	132.—
„ „ „ „ „ тешке 102 ком.	„	135.— „	145.—
Јагњеће за табаке 102 ком.	„	100.— „	105.—
„ за ћурчије 102 ком.	„	115.— „	125.—
Ковије по каквоћи за 56 кила	„	54.— „	61.—
Јареће „ „ мађар. ердељ.	„	—.— „	—.—
„ тешке	„	143.— „	156.—
Вуна срп. и бос. по каквоћи цигаја	„	50.— „	55.—
„ „ „ џакел	„	40·— „	45·—

Рана. Правац у послу остао је од мог задњег извештаја 17. (29.) окт. овамо тих. Обрт у житу с ценама као при концу прошле недеље износи око 500,000 м. ц. Јечам, зоб одржали се чврсто. Кукуруз са 10—15 н. вишим ценама. У терминима слаб промет, цене колебајуће.

Продукти. Шљиве босанске у врећама за новембар ф. 15.50—15.75, у бурадима ф. 15.75 до ф. 16.— готове до 80 ком. по фунти ф. 17·25—17·50 налазе вољне купце, роба од 90 до 100 ком. на фунти тешко је продати, јер је у извозу сва обртност стала. Српске шљиве у врећама за новембар ф. 14·25 до ф. 14.50, у бурадма ф. 14.75 до ф. 15.— роба до 100 ком. на фунти у врећама кошта само ф. 15.— до ф. 15·25 с тога и више тражене но босанске истог квалитета. У новим шпиркама није се још дознало за какве продаје у већим партијама.

Курс бечке берзе 27. окт. (8. нов.)

5% металика	76 80
5% народног заима	77.75
Аустријска златна рента	94.—
Сребро	—.—
Ц. кр. дукати	5.59
Наполеондори	9.37
Немачке марке	57.85

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења смрћу протопресвитера г. Милана Костића упражњеног окружног протопресвитерског места старо-бечејског, који је уједно и парох у Старом Бечеју овим се стечај расписује.

Конкуренти имају своје инструиране молбенице најдаље до 26. новембра (8. децембра) о. г. потписаној консисторији овој поднети.

Из седнице консисторије бачке у Новом Саду 3. (15.) септембра 1881. год.

1—3 **Консисторија епархије бачке.**

Објава.

Рудолф Дајч у Тителу продаје своју кућу под бројем 132. из слободне руке под повољним условијем.

Иста је кућа на житној пијаци, ћошак, црепом покривена, састоји се из пространог дућана, три собе, форхауз стаклом затворен, пространим подрумом и таваном. Све у добром стању.

У истом плацу сепаратна друга кућа окренута житној пијаци са две собе, кујном, шиндром покривена. Томе велики дућан и један магазин.

2—3 **Рудолф Дајч.**

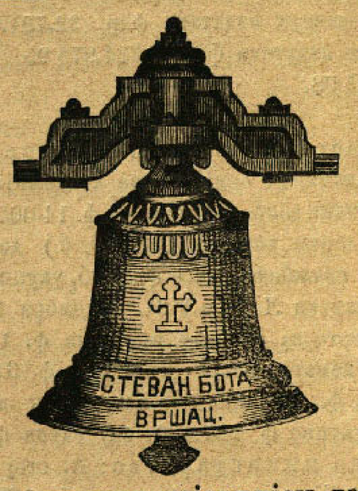

Долуподписани изјављујем да у мојој звоноливници од најбољег материјала хармонично удешеног гласа звона, могу правити сваку килу по 1 фор. 50 новч. ма какве величине.

Прелив старих звона израђујем у пола горње цене, за надпис, иконе, и други накит, као и сав оков, било по старој или новој системи, дајем безплатно.

Наручбине преко 500 кила на захтевање готов сам о мом трошку у обштину донети, и на кулу поставити, за Србију изузимајући само ђумрук.

За доброту гласа и трајност звона јамчим пуних 10 година, и ако би се за реченог времена звоно које разбило, дужан ћу бити о мом трошку прелити и дотичној обштини у добром стању предати. Најпосле ако је потреба могу за половину новаца на извесно време чекати.

Стеван пл. Бота,

5—10 звоноливац у Вршцу.

БУНДЕ ЗА ГОСПОЂЕ И МУФОВИ.

Част ми је п. н. публици учтиво јавити, да због тога, што зима већ у велике настаје, моје врло добро уређено стовариште женске конфекцијоне робе из Беча, најлепшег и најновијег француског кроја, продајем по чудо јефтину цену, и то понајвише испод куповне цене, о чему се поштовани женски свет уверити може.

На истоме месту имам стовариште конфекцијоне робе за децу и девојчице, коју (робу) такођер испод куповне цене продајем. Даље продајем по чудо јефтину цену одела за децу, дечаке и господу, све по најновијем кроју.

1— **БЕРНХАРДО ФИШЕР.**

БУНДЕ ЗА ГОСПОЂЕ И МУФОВИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМЕ САДУ.

НАША КАЛЕНДАРСКА ИЗДАЊА ЗА 1882.

нека су препоручена српској читалачкој публици на повољан избор:

РУЖИЦА СРПСКО-НАРОДНИ **КАЛЕНДАР.** Цена је 20 новч.

ГОДИШЊАК ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ СРПСКО-НАРОДНИ **КАЛЕНДАР.** Цена ја само 33 новчића.

НОВОСАЂАНИН СРПСКИ КАЛЕНДАР ЗА НАРОД са допуном слика. Цена је 20 н.

ЗВЕЗДАР КАЛЕНДАР са допуном КЊИГЕ ЗА НАРОД из лањ. „Сокола“ или „Годишњака.“ Цена је 40 новч.

СРПСКИ ВЕЛИКИ НАРОДНИ КАЛЕНДАР са угледном сеском првом ПЕВАНИЈЕ ЗМАЈ-ЈОВАНА ЈОВАНОВИЋА. Цена је 40 новчића.

ВЕЧИТИ КАЛЕНДАР са предсказачем, рођаником, трепетником, турским и јеврејским **КАЛЕНДАРОМ** и најновијим сановником. Цена је 70 новч.

Купцима и препродавцима дајемо у комесију 25 процената а за тврд рачун (без повратка календара) ил за готов новац $33^1/_3$ процената.

2—6 Српски књижари и књигоиздавци БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.

Траже се и примају се још поуздани комесионари.

СТОВАРИШТЕ КОНФЕКЦИЈЕ ЗА ГОСПОЂЕ

Х. ЛАЈТНЕРА ИЗ БЕЧА

приспело је овамо у гостиону **Schneider** и препоручује најлепше предмете по најјефтинијој цени. 2—3

Помодни салон биће од 16. о. м. на 8 дана затворен због отсуства.

Одговорни уредник др. Светозар Милетић

Српска штампарија дра Светозара Милетића.